

មន្ត្រីយោធាអាមេរិកថា ច្បាប់កម្ពុជាហាមមិនឲ្យមានវត្តមានកងទ័ពចិន ដូច្នោះកម្ពុជាត្រូវពន្យល់

លោក Randall G. Schriver ឧបការីដ្ឋមន្ត្រីការពារជាតិអាមេរិកកាំង ថ្លែងទៅកាន់អង្គពិធីមួយនៅរដ្ឋធានីវ៉ាស៊ីនតោន កាលពីដើមខែសីហាឆ្នាំ២០១៨។ (រូបថត៖ សហការី)

សុខ ខេមរា | VOA Khmer, 25 កក្កដា 2019

មន្ត្រីជាន់ខ្ពស់នៃក្រសួងការពារប្រទេសអាមេរិកពុំបានបោះបង់ចោលការស្នើសុំឲ្យកម្ពុជាបកស្រាយប្រាប់ពលរដ្ឋកម្ពុជា អំពីព័ត៌មានដែលនិយាយអំពីកងទ័ពជើងទឹកចិននៅលើទឹកដីកម្ពុជា ទោះកម្ពុជាបដិសេធ ដោយសំអាងលើច្បាប់កំពូល របស់កម្ពុជាថា មានការហាមប្រាមក្តី។

វ៉ាស៊ីនតោន — ក្រុមមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានបដិសេធថា គ្មានមូលដ្ឋានកងទ័ពចិននៅលើដែនដីកម្ពុជាដូចការ ផ្សព្វផ្សាយរបស់កាសែតអាមេរិក The Wall Street Journal ទេ ដោយសំអាងលើច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា។ តែក្រុមមន្ត្រី អាមេរិកវិញបានបញ្ជាក់ថា ប្រសិនបើច្បាប់កម្ពុជាហាមមិនឲ្យមានវត្តមានកងទ័ពបរទេស ដូច្នោះកម្ពុជាត្រូវពន្យល់ ជាសាធារណៈ និងតម្លាភាពផងដែរ។

មន្ត្រីជាន់ខ្ពស់នៃក្រសួងការពារប្រទេសអាមេរិកពុំបានបោះបង់ចោលការស្នើសុំឲ្យកម្ពុជាបកស្រាយប្រាប់ពលរដ្ឋកម្ពុជា អំពីព័ត៌មានដែលនិយាយអំពីកងទ័ពជើងទឹកចិននៅលើទឹកដីកម្ពុជា ទោះកម្ពុជាបដិសេធ ដោយសំអាងលើច្បាប់កំពូល

របស់កម្ពុជាថា មានការហាមប្រាមក្តី។

ថ្ងៃដំបូង VOA ក្រោយពេលចូលរួមថ្ងៃសុន្ទរកថានៅក្នុងវេទិកាការទូតនៃប្រទេសតំបន់ទន្លេមេគង្គដែលរៀបចំដោយ មជ្ឈមណ្ឌល Meridian អន្តរជាតិនៅរដ្ឋធានីវ៉ាស៊ីនតោនកាលពីខែមុន លោកឧបការីវេជ្ជមន្ត្រីការពារប្រទេស រ៉ានដល ត្រូវ (Randall Schriver) បានថ្លែងនៅមុនពេលកាសែតអាមេរិកដ៏ល្បីល្បាញ The Wall Street Journal បានផ្សព្វផ្សាយកាលពី ថ្ងៃអាទិត្យពីការចុះហត្ថលេខាសម្ងាត់រវាងចិននិងកម្ពុជាអំពីមូលដ្ឋានកងទ័ពចិនលើដែនសមុទ្រកម្ពុជាថា៖

«ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថា ជាដំបូងរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជាហាមឃាត់មូលដ្ឋានយោធាបរទេសក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដូច្នេះរឿងនេះជារឿង ដែលមេដឹកនាំនៅកម្ពុជាគឺលោក ហ៊ុន សែន និងមេដឹកនាំដទៃទៀតត្រូវពន្យល់ពលរដ្ឋកម្ពុជា»។

លោកបន្តថា ស.រ.អា និយាយនេះមិនមែនមានន័យថា រិះគន់ចិនចំពោះការពង្រឹងទំនាក់ទំនងក្នុងតំបន់ទេ។

«ខ្ញុំគិតថា ប្រវត្តិសាស្ត្រថ្មីៗនេះគឺថា ចិនអាចក្លាយជាអ្នកជញ្ជក់យកផលប្រយោជន៍ពីការអភិវឌ្ឍគម្រោងនេះក្នុងទំនាក់ ទំនងជាឯកជន ហើយខ្ញុំគិតថា កម្ពុជានឹងមានភាពឆ្ងាត់វៃក្នុងការបន្តដំណើរការដោយប្រុងប្រយ័ត្នចំពោះរឿងនេះ»។

លោកមិនបានបញ្ជាក់លម្អិតនោះដែរទាក់ទងនឹងការជញ្ជក់យកផលប្រយោជន៍នេះ តែបើតាមក្រុមអ្នកវិភាគមួយចំនួន ធ្លាប់បានអះអាងពីអន្ទាក់បំណុលរបស់ចិននៅក្នុងប្រទេសខ្លះ ទាំងនៅអាស៊ី និងអាហ្វ្រិកផងដែរ ដែលបានដំពាក់បំណុល ចិនយ៉ាងច្រើនហើយត្រូវផ្ទេរការគ្រប់គ្រងតំបន់សំខាន់ៗដែលមានធនធាននានាដូចជា សេដ្ឋកិច្ច ឬវិទ្យុសកម្ម ក្នុង ប្រទេសឲ្យចិនកាន់កាប់ឬវិនិយោគពេលគ្មានលុយសងបំណុលចិន។

ប្រទេសចិនដែលជាម្ចាស់ជំនួយធំបង្អស់និងជាអ្នកវិនិយោគធំជាងគេបង្អស់នៅកម្ពុជានៅឆ្នាំថ្មីៗនេះ បានរឹតចំណង់កិច្ច សហប្រតិបត្តិការជាមួយកម្ពុជាឈានដល់ទំនាក់ទំនងខ្ពស់បំផុតហើយបានក្លាយជាដៃគូយុទ្ធសាស្ត្រ ដោយមានកិច្ចសហ ប្រតិបត្តិការគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ឬគ្រប់វិស័យ ដែលហាក់ដូចជាប្រជែងឈ្នះសហរដ្ឋអាមេរិកហើយ ឥទ្ធិពលចិននេះធ្វើឲ្យ មានក្តីបារម្ភសម្រាប់សហរដ្ឋអាមេរិក និងសម្ព័ន្ធមិត្តក្នុងតំបន់លើបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ច ពាណិជ្ជកម្ម សន្តិសុខ និងឥទ្ធិពលផ្សេង ទៀត។

តាមរបាយការណ៍មួយរបស់កាសែត The Wall Street Journal បានរាយការណ៍មកថា ប្រទេសចិនបានចុះហត្ថលេខាលើ កិច្ចព្រមព្រៀងជាសម្ងាត់មួយដើម្បីអនុញ្ញាតឲ្យកងទ័ពរបស់ខ្លួនប្រើប្រាស់មូលដ្ឋានទ័ពដើម្បីទឹកកម្ពុជានៅជិតចិន ខណៈ ដែលរដ្ឋាភិបាលទីក្រុងប៉េកាំងដំណើរការបង្កើនសមត្ថភាពយោធាខ្លួនក្នុងការពិនិត្យមើលពីឥទ្ធិពលយោធានៅជុំវិញ ពិភពលោក។ នេះបើតាមការអះអាងរបស់មន្ត្រីអាមេរិកាំងម្នាក់និងអ្នកពាក់ព័ន្ធខ្លះទៀតដែលធ្វើកិច្ចការរឿងនេះ តែមិន បានប្រាប់ឈ្មោះ។

រូបឯកសារ៖ ឧទ្ធុម្ពាគតក្រក និងនាវាចម្បាំងចិនចូលរួមក្នុងពិធីរំលឹកខួបយោធាចិននៅថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៦ នៅខេត្ត Shandong ប្រទេសចិន។

កាសែត The Wall Street Journal ដែលចេញផ្សាយនៅថ្ងៃអាទិត្យបានរាយការណ៍បន្ថែមថា កិច្ចព្រមព្រៀងសម្ងាត់នោះបានចុះហត្ថលេខាកាលពីនិទាយរដូវកន្លងទៅ តែភាគីទាំងពីរមិនទាន់បានបញ្ចេញឲ្យដឹងជាសាធារណៈនៅឡើយទេ។ កិច្ចព្រមព្រៀងនោះគឺ កម្ពុជាផ្តល់ឲ្យភាគីចិននូវសិទ្ធិផ្តាច់មុខ ធ្វើជាមូលដ្ឋានទាហានជើងទឹកចិនមួយផ្នែកនៅល្វែងសមុទ្រខ្មែរគឺ រាម និងនៅជិតព្រលានយន្តហោះធំមួយដែលកសាងដោយចិន។ គេគ្មានឃើញការបញ្ជាក់ពីព័ត៌មានលម្អិតទេ តែបើតាមកាសែត The Wall Street Journal បានបញ្ជាក់ថា កិច្ចព្រមព្រៀងជាសេចក្តីព្រាងដែលមន្ត្រីអាមេរិកដដែលនោះបានឃើញគឺ នឹងអនុញ្ញាតឲ្យចិនប្រើជាមូលដ្ឋានយោធារយៈពេល៣០ឆ្នាំ ដាក់ទ័ព ដាក់គ្រឿងសព្វាវុធ កន្លែងចតនាវាជាដើម។

រដ្ឋាភិបាលក្រុងវ៉ាស៊ីនតោន និងកម្ពុជាបានផ្លាស់ប្តូរលិខិតជាផ្លូវការអំពីរឿងនេះ ដោយភាគីកម្ពុជា និងមន្ត្រីរបស់ខ្លួនបដិសេធព័ត៌មានអំពីមូលដ្ឋានយោធាជើងទឹកចិននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជានេះ ក្រោយពីសហរដ្ឋអាមេរិក បានចោទជាសំណួរ និងបង្ហាញពីកិច្ចការម្តាយ មេដឹកនាំកំពូលៗ និងមន្ត្រីយោធាកំពូលៗកម្ពុជាបដិសេធជាសាធារណៈអំពីកិច្ចការរបស់អាមេរិក ដោយបញ្ជាក់ថាកម្ពុជាជារដ្ឋឯករាជ្យ អធិបតេយ្យ ហើយច្បាប់ កំពូលរបស់ប្រទេសគឺច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់ខ្លួន មិនអនុញ្ញាតឲ្យមានមូលដ្ឋានយោធាបរទេសនៅលើទឹកដីខ្លួនឡើយ។

កាសែត The Wall Street Journal បានរាយការណ៍ដែរថា ប្រសិនបើចិនមានមូលដ្ឋានទ័ពជើងទឹកនៅក្នុងល្វែងសមុទ្រ

ប្រទេសកម្ពុជា នោះចិននឹងមានឥទ្ធិពលខ្លាំងឡើងចំពោះបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ច និងមានប្រៀបលើដែនសមុទ្រចិនខាងត្បូងដែលកំពុងមានវិវាទជាមួយប្រទេសមួយចំនួនក្នុងតំបន់អាស៊ាន។

កាលពីថ្ងៃចន្ទ អ្នកនាំពាក្យស្ថានទូតសហរដ្ឋអាមេរិកនៅកម្ពុជា អ្នកស្រី Emily V Zeeberg បានធ្វើសារអេឡិចត្រូនិកមកកាន់ VOA ដោយបង្ហាញពីការព្រួយបារម្ភ «អំពីវត្តមានយោធាបរទេសនៅក្នុងទឹកដីកម្ពុជាដោយថា វាអាច «គំរាមកំហែងដល់ទំនាក់ទំនង និងភាពជាកណ្តាលរបស់កម្ពុជាក្នុងនាមជាប្រទេសក្នុងអាស៊ាន»។

ស្ថានទូតអាមេរិកកំពុងតាមដានព័ត៌មានតាមបណ្តាញផ្សព្វផ្សាយនានាដែលថាមានកិច្ចព្រមព្រៀងសម្ងាត់អំពីសម្ព័ន្ធភាពយោធារវាងប្រទេសកម្ពុជានិងប្រទេសចិននេះដោយអំពាវនាវដល់ប្រទេសកម្ពុជាឲ្យមានតម្លាភាពពេញលេញអំពីកិច្ចព្រមព្រៀងយោធាណាមួយជាមួយប្រទេសចិន។

អ្នកស្រី Emily V Zeeberg បានសរសេរសារក្នុងន័យដើមដូច្នោះថា៖ «យើងសូមអំពាវនាវដល់អ្នកដឹកនាំកម្ពុជាឲ្យគោរពការប្តេជ្ញានៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់ខ្លួនចំពោះមុខប្រជាជនរបស់ខ្លួនក្នុងការគោរពនយោបាយការបរទេសឯករាជ្យ ការពារឯករាជ្យភាពនិងអធិបតេយ្យភាពរបស់ខ្លួនសម្រាប់ប្រជាជនជំនាន់ក្រោយ»។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ទាំងមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ក្រសួងការពារជាតិកម្ពុជា មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាផ្សេងទៀត ជាពិសេសលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានបដិសេធ ដាច់ខាតចំពោះព័ត៌មានអំពីវត្តមានមូលដ្ឋានកងទ័ពចិនដោយអះអាងថា៖

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន នៅថ្ងៃចន្ទនេះបានអះអាងថា «គ្មានរឿងបែបនោះកើតឡើងទេ»។

លោក ហ៊ុន សែន ត្រូវស្រង់សម្តីដោយសារព័ត៌មាន Fresh News ថា «នេះជាព័ត៌មានប្រឌិតដ៏អាក្រក់បំផុតប្រឆាំងជាមួយកម្ពុជា»។ លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីខ្មែរបានរំព្យកឡើងវិញថា វត្តមាននៃមូលដ្ឋានយោធាបរទេសនៅកម្ពុជានឹងប្រឆាំងនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់ប្រទេស។

លោក ហ៊ុន សែន បានគូសបញ្ជាក់ថា កម្ពុជាមិនដែលបានធ្វើការពិភាក្សាណាមួយជាមួយប្រទេសចិន អំពីការដាក់មូលដ្ឋានកងទ័ពចិននៅក្នុងមូលដ្ឋានកងទ័ពជើងទឹកកម្ពុជានោះទេ។ ជាងនេះទៅទៀតលោកក៏បានទទួលឲ្យឈប់មានការប្រើប្រាស់ «ព័ត៌មានក្លែងបន្លំអំពីវត្តមានកងទ័ពចិនលើទឹកដីកម្ពុជា» ដើម្បីប្រឆាំងនឹងកម្ពុជា។

រូបឯកសារ៖ លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន អំឡុងពិធីអបអរខួប៦៨ឆ្នាំ នៃគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា នៅកោះពេជ្រ រាជធានីភ្នំពេញ កាលពីថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩។ (អូស ឆេងប៉ារ/VOA)

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្រសួងការបរទេសចិនវិញមិនបានបដិសេធថា មាន ឬមិនមានកិច្ចព្រមព្រៀងសម្ងាត់ស្តីពី មូលដ្ឋានយោធាជើងទឹកចិននៅប្រទេសកម្ពុជាទេ ដោយគ្រាន់តែបញ្ជាក់ថា ចិនមានកិច្ចសហប្រតិបត្តិការទូលំទូលាយ ជាមួយនឹងរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ហើយអ្វីៗធ្វើឡើងដោយបើកចំហ។

លោក Geng Shuang អ្នកនាំពាក្យក្រសួងការបរទេសចិន បានឆ្លើយពន្យល់សំណួរ អ្នកសារព័ត៌មានកាលពីថ្ងៃចន្ទ អំពី វត្តមានយោធាជើងទឹកចិន និងកិច្ចព្រមព្រៀងសម្ងាត់នៃប្រទេសទាំងពីរថា៖

«តាមខ្ញុំដឹង គឺភាគីកម្ពុជាបានបដិសេធរឿងនេះ។ ក្នុងនាមជាប្រទេសជិតខាងល្អជា ប្រពៃណី ប្រទេសចិននិងកម្ពុជាមាន កិច្ចសហប្រតិបត្តិការគ្រប់វិស័យ។ កិច្ចសហ ប្រតិបត្តិការរបស់យើងគឺបើកចំហរ មានតម្លាភាព ស្មើភាពនិងផ្តល់ផល ប្រយោជន៍ ទៅវិញទៅមក។ យើងសង្ឃឹមថា រឿងនេះមិនត្រូវបានគេបកស្រាយហួសហេតុពេកទេ»។

នៅពេលដែលអ្នកសារព័ត៌មានសួររូបនៃមម៉ាថា តើចិនក៏បដិសេធជូចកម្ពុជាដែរទេ លោក Geng Shuang ឆ្លើយដដែលថា «យើងសង្ឃឹមថា ភាគីពាក់ព័ន្ធនឹងមិនបកស្រាយហួសហេតុពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការធម្មតារវាងចិននិងកម្ពុជាទេ»។

ថ្ងៃដំបូង VOA នៅក្រោយពីលោកចូលរួមថ្ងៃសុន្ទរកថាក្នុងកម្មវិធីកិច្ចការអាស៊ានចំពោះអាមេរិក និងកិច្ចការអាមេរិក

ចំពោះអាស៊ាននៅឯរដ្ឋសកាកាលពីថ្ងៃអង្គារ លោក ថេត យូហូ (Ted Yoho) សមាជិករដ្ឋសភានៃគណបក្សសាធារណរដ្ឋ មកពីរដ្ឋ Florida ដែលបានស្នើច្បាប់ស្តារលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យកម្ពុជា ហៅថា H.R 526 ដើម្បីដាក់ទណ្ឌកម្មលើមន្ត្រីកម្ពុជា ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការបំផ្លាញប្រជាធិបតេយ្យ និងសិទ្ធិមនុស្សនោះ បានបញ្ជាក់ពីការមិនពេញចិត្តរបស់លោកចំពោះ ព័ត៌មានអំពីវត្តមានយោធាចិន នៅកម្ពុជា។

«ខ្ញុំគិតថា ប្តីអាស៊ានទាំងមូលនឹងប្រទេសនានាត្រូវតែព្រួយបារម្ភអំពីបញ្ហាមូលដ្ឋាន យោធាជើងទឹកចិននៅកម្ពុជា។ ម្តងទៀតរឿងនេះគឺជា រឿងដូចជាកលល្បិចបោកប្រាស់ដែលចិនកំពុងធ្វើ ហើយជារឿងនាំភាពអាប័នដល់ប្រជាជន ចិន»។

លោក ថេត យូហូ បានបញ្ជាក់ថា ចិនតែងចោទប្រកាន់សហរដ្ឋអាមេរិកពីសកម្មភាពរករឿងចិននៅសមុទ្រចិនខាងត្បូង ដែលបង្កឲ្យបញ្ហានេះកើតឡើង។ តែលោក ពន្យល់ថាសហរដ្ឋអាមេរិកមិនបានរករឿងចិនទេ ហើយវត្តមានកងទ័ព អាមេរិកនៅក្នុងតំបន់គឺ មានជាយូរមកហើយ។

«យើងបានធ្វើកិច្ចការនេះយ៉ាងច្បាស់លាស់ទាំងស្រុងមលោកលើកទី២មកម៉្លេះ។ អ្វីដែលផ្ទុះប្តូរគឺអាកប្បកិរិយា រំលោភបំពានរបស់ចិន។ លោកអ្នកដឹងទេនៅពេលចិនប្រជែងរឿងដែនអធិបតេយ្យនៃប្រទេសនានាដូចជា ព្រុយណេ ហ្វីលីពីន ឬប្រទេសឯទៀតដូចជា វៀតណាម គឺថា ចិនមិនគោរពច្បាប់អន្តរជាតិ ឬសវនាការតុលាការ ឬការសម្រេចរបស់ តុលាការអន្តរជាតិទេ។ ចិនបាននាំមកនូវភាពអាម៉ាសដល់ប្រទេសខ្លួន ហើយធ្វើឲ្យគេមានទំនុកចិត្តតិចជាងមុនទៅ លើចិន»។

លោកក៏បានបញ្ជាក់បន្ថែមថា៖

«ម្តងទៀត គោលបំណងរបស់យើងគឺ មិនមែនមិនទទួលស្គាល់ជោគជ័យរបស់ចិនទេ តែនោះគឺជាអ្វីដែលពិភពលោកត្រូវ អបអរសាទរ តែក៏មិនត្រូវធ្វើឲ្យអន្តរាយដល់ប្រទេសដទៃដែរ»។

ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយក្នុងស្រុករបស់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានិងអ្នកធ្វើអត្ថាធិប្បាយមួយចំនួនបានរិះគន់រដ្ឋាភិបាលទីក្រុងវ៉ាស៊ីនតោន ចំពោះ បានប្រឌិតរឿងមូលដ្ឋានកងទ័ពជើង ទឹកចិននៅសមុទ្ររាមដែលនៅជិតកោះត្រល់របស់កម្ពុជា ហើយស្ថិត ក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់វៀតណាមពេលនេះ។